

ВІСНИК

№ 3 (262)

березень

2017

University of applied sciences

Офіційний сайт: sau.sumy.ua

привітання

Дорогі наші чарівні колеги!

Від щирого серця та від імені всього чоловічого колективу СНАУ вітаю вас з 8 Березня! Жінка – це найпрекрасніше, що є в цьому світі, тому продовжуйте своєю красою, ніжністю, добром і любов'ю й надалі робити його кращим. Я бажаю, щоб кожного дня у вас знаходився привід для щасливої посмішки, яка піднімає настрій не тільки вам, а й всім, хто знаходиться у вашому оточенні.

Дякую вам за значний внесок у нашу спільну справу, старанність, небайдужість і відповідальність, за досягнення у науці, педагогічній діяльності, навчанні та творчості, які прославляють наш університет. Бажаю вам професійних успіхів і особистого благополуччя.

Ви всі – чиїсь мами, дружини, сестри, ви щоденно даруєте рідним людям свою любов і турботу. Але тепло, доброту і частинку своєї душі кожна з вас щодня залишає також і на роботі. Дякую вам за це. Ви – джерело сил, енергії та натхнення для чоловіків. Тож будьте завжди такими чарівними, життєрадісними й ефектними! Нехай у ваших серцях вічно живе весна, і кожен день буде осяяний любов'ю. Здоров'я й добробуту вам і вашим близьким!♦

З повагою
Володимир Ладика, ректор СНАУ

конференція

«Мільйон з гектара»: національний проект

ОЛЕНА МОВЧАН

Рік тому, у лютому 2016 року, ми вже писали про першу національну конференцію «Мільйон з гектара», яка була проведена у Львові, зібравши понад 400 представників аграрних підприємств і зацікавлених у сільськогосподарському виробництві делегатів. Організаторами конференції виступили

В Україні розвиваються невеликі фермерські господарства з різними видами сільськогосподарського виробництва

проект «Успішний зерновий агробізнес на невеликій площі» Сумського національного аграрного університету та проект

«АПК-Інформ: овочі та фрукти» у партнерстві із Продовольчою та сільськогосподарською організацією ООН (FAO), Європейським банком реконструкції та розвитку (ЄБРР), департаментом АПК Львівської ОДА й ОРСП «Шувар».

Основними учасниками конференції, на яких орієнтувалися організатори, тоді стали фермери з усіх куточків України. Багато хто з них взяли очну чи дистанційну участь у чотирьох модулях проекту «Успішний зерновий бізнес на невеликій площі», реалізованого Сумським НАУ спільно з FAO та ЄБРР.

Тодішній успіх надихнув організаторів на продовження, тож 20-21 лютого 2017 року у Дніпрі пройшла II Національна аграрна конференція «Мільйон з гектара», організатором якої цього разу виступив проект «АПК-Інформ: овочі та фрукти». Присвячена вона інтенсивним технологіям сільського господарства, які можуть впроваджувати невеликі сільгосптоваровиробники. На думку учасників ринку й організаторів конференції, подібний захід може успішно пройти в будь-якому регіоні країни, оскільки повсюдно в Україні розвиваються саме невеликі фермерські господарства з різними видами сільськогосподарського виробництва.

Ділова програма події дозволяє одер-

жати повну картину абсолютно всіх новітніх сфер і ніш аграрного сектору країни, оцінити можливості впровадження нового виробництва та диверсифікованості

Учасниками конференції стали понад 200 професіоналів і новачків сільськогосподарського бізнесу

виробничих потужностей на малій площі з мінімальними витратами, максимальною віддачею та високою маржинальністю.

Учасниками конференції стали також і науковці Сумського національного аграрного університету – і агрономи, і економісти, й тваринники. Адже ключові теми конференції є доволі різноманітними: плідництво, бджільництво, фінансова підтримка дрібних фермерських господарств, вівчарство та козівництво, аквакультура, органічне виробництво, зелений туризм та багато інших.

А бізнес-тур до провідних господарств Дніпропетровської області упродовж другого дня конференції продемонстрував практичні здобутки лідерів відповідних галузей.

Загалом же учасниками конференції стали понад 200 професіоналів і новачків сільськогосподарського бізнесу (в основному, виробники зернових, олійних, технічних і овочевих культур, які бажають диверсифікувати своє виробництво)♦

фахова порада

Консультують фахівці юрклініки «ДОВІРА»

ДІАНА ТКАЧЕНКО,
консультант
лабораторії
практичного права

Що таке електронний цифровий підпис і чи має він юридичну силу?

Електронний цифровий підпис (ЕЦП) – вид електронного підпису, який є повним електронним аналогом звичайного підпису на папері, але реалізується він не за допомогою графічних зображень, а за допомогою математичних перетворень змісту документа. Особливості математичного алгоритму створення і перевірки ЕЦП гарантують неможливість підробки такого підпису сторонніми особами (неспростовність авторства).

Електронний цифровий підпис накладається за допомогою особистого ключа та перевіряється за допомогою відкритого ключа.

Сьогодні порядок та організація електронного документообігу, а також правовий статус та використання електронного цифрового підпису є врегульованим чинним законодавством України, зокрема Законом України «Про електронний цифровий підпис» від 22 травня 2003 року та Законом України «Про електронні документи та електронний документообіг» від 22 травня 2003 року та іншими нормативно-правовими актами.

Положення зазначених законодавчих актів надають ЕЦП статус аналогу власноручного підпису, створюють правову основу для застосування ЕЦП і здійснення юридично значущих дій шляхом електронного документообігу. Тобто, як і власноручний, електронний підпис:

- засвідчує, що підписаний документ надходить від особи, яка його підписала;
- є гарантією того, що підписаний документ не зазнав модифікації з боку третіх осіб;
- позбавляє особу, яка підписала документ, можливості відмовитися від зобов'язань, викладених у цьому документі.

Завдяки застосуванню ЕЦП можна:

- замінити при безпаперовому документообігу традиційні печатку та підпис;
- удосконалити і здешевити процедуру підготовки, доставки, обліку і зберігання документів, гарантувати достовірність документації;
- значно скоротити час руху документів, прискорити і полегшити процес візування одного документа кількома особами;
- побудувати корпоративну систему обміну електронними документами;
- забезпечити цілісність інформації - гарантію того, що інформація зараз існує в її початковому вигляді, тобто під час її зберігання або передавання не було внесено несанкціонованих змін.

Технологія ЕЦП розвивається та стає все більш актуальною. Її популяризують не лише суб'єкти підприємницької діяльності, які надають спектр послуг ЕЦП, а й безпосередньо держава. Адже електронна форма подачі звітності дозволяє значно спростити і прискорити обмін документами між суб'єктами господарської діяльності і контролюючими державними структурами. Передбачає можливість обміну через інтернет усіма необхідними документами для електронного декларування, для подачі звітності в податкову інспекцію, пенсійний фонд та інші державні структури. При цьому документи підписуються за допомогою ЕЦП, що дає їм юридичну чинність, і шифруються, що дозволяє захистити їх від несанкціонованого доступу. До того ж перевірка і обробка електронних документів може бути повністю автоматизована.

Отримати ключі електронного цифрового підпису можна швидко і безкоштовно в Акредитованому центрі сертифікації ключів при фінансовій службі або в будь-якій іншій організації, уповноваженій видавати ключі ЕЦП фізичним і юридичним особам, але на платній основі.

Отже, електронний цифровий підпис відіграє одну з найважливіших ролей в системі електронного документообігу, оскільки він використовується фізичними та юридичними особами для ідентифікації підписувача та надання електронному документу юридичної сили та підтвердження цілісності даних в електронній формі.

газета
Вісник
Сумського національного
аграрного університету
заснована у 1991 році.

Мова видання – українська.

Реєстраційне свідоцтво
СМ №376/35-пр
від 22 лютого 2007 р.

Редактор: Олена Мовчан
Верстка: Людмила Барліт

м.Суми,
вул.Герасима Кондратьєва, 160,
каб. 220, головний корпус
<http://sau.sumy.ua>

Газету набрано і зверстано
в ІТ медіацентрі СНАУ

Тираж – 1000 примірників.

ювілей

Вітаємо професора Вандишева з 70-річчям!

Професор В.Вандишев
на могилі філософа Спінози

У житті кожної людини завжди настають моменти, коли доводиться підбивати якісь підсумки. Ось і для Валентина Миколайовича Вандишева – завідувача кафедри філософії та соціології, доктора філософських наук, професора, в черговий раз настав такий момент. Підсумки, які хотів би підвести він у дні свого ювілею, – це його особиста справа, а ми – його колеги, спробуємо коротко зробити це так, як це бачиться нам з певної відстані.

Про дуже рожеве дитинство нашого ювіляра, напевно, говорити не доводиться. У перші повоєнні роки наші бебі-буми були небагато вдягнені і несито нагодовані. Хоча його батько – офіцер-фронтовик з 1939 року міг бути в дещо кращому становищі, ніж інші наші співгромадяни. Після закінчення середньої школи наш ювіляр вступив до Чорноморського вищого військово-морського училища імені П.С. Нахімова. У 1973 році закінчив Київський політехнічний інститут (інженер-електромеханік), а в 1977 – Київський державний університет ім. Т.Г. Шевченка (філософ). Послужив у військово-морському флоті, попрацював на машинобудівельних заводах, а в 1976 році, відмовившись від посади начальника бюро і заступника головного технолога оборонного заводу, почав шлях професійного викладача філософії, відразу втричі втративши в зарплаті.

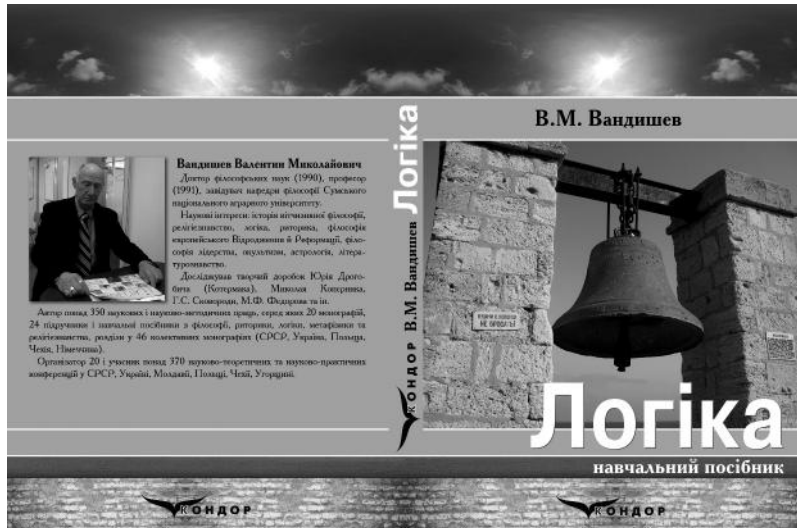
Валентин Миколайович успішно захистив кандидатську (1981) і докторську (1990) дисертації в галузі філософських питань сучасного природознавства. Утім, він практично відразу ж відійшов від цих питань, вступивши на хиткий ґрунт важко вирішуваних проблем релігії, окультизму і містики, а також кілька років досить активно спілкувався з монахами-кришнаїтами, часто запрошуючи їх на зустрічі зі студентами та аспірантами. Про цей період його шукань свідчать роздуми в опублікованих тоді і пізніше навчальних посібниках з філософії і релігієзнавства, а також захоплення астрологією. Своє завідування кафедрою філософії (березень 1991) у Сумському державному університеті він почав з того, що радикально змінив зміст навчальних програм усіх філософських дисциплін, які викладалися на кафедрі, відійшовши від заскорузлого марксизму-ленізму. На щастя, у колективі кафедри переважали молоді викладачі, які новачі прийняли з розумінням.

Нетривале перебування професора В.М. Вандишева на кафедрі українознавства Сумського національного аграрного університету (2000–2003) стало проривним у його науково-дослідницькій та навчально-методичній діяльності. Саме тоді і тут він зайнявся вивченням творчості Юрія Дрогобича (Котермака) (1448–1494), що сприяло його входженню у середовище польських філософів. У результаті були опубліковані розшифровані і переведені на українську та російську мови праці нашого авторитетного мислителя XV сторіччя. Другим напрямком наукових пошуків Валентина Миколайовича в цей період стали риторика і

теорія комунікації, роботу над актуальними їм проблемами він продовжує і зараз, постійно спілкуючись з польськими колегами.

Працюючи в Житомирському державному педагогічному університеті (2003–2004), професор, як завжди і всюди, активно включився у наукове і навчально-методичне життя вишу. Під його керівництвом всі п'ять його аспірантів і їх колеги по кафедрі філософії, яку він очолював, за рік серйозно просунулися у своїх дисертаційних роботах, про що з вдячністю згадують і зараз.

Період роботи в СумДУ (2004–2012) – це період надзвичайно плідний у плані поглиблення наукових контактів із зарубіжними, і перш за

все польськими, колегами. Інтерес професора до творчості Миколая Коперника, який був одним із студентів Юрія Дрогобича, було реалізовано під час перебування Валентина Миколайовича в Вармінсько-Мазурському університеті (Ольш-тин), де три тижні він працював professor-visiting. Попрацювавши у бібліотеках і архівах замку, де Миколай Коперник починав узагальнювати свої спостереження, наш ювіляр зібрав багато цікавих матеріалів, які лягли в основу ряду статей і монографій. У цей період професор В.М. Вандишев переклав, відредагував і опублікував цілу низку монографій, підручників і статей польських колег: навчальні посібники видного неопозитивіста професора Казимира Айдукевича, його останнього аспіранта і учня професора Станіслава Єдінана, професора Войцеха Сломського, а також докторантів Даріуша Патера, Ремігіуша Круля, Анджея Ясинського, Ремігіуша Рижінського, Анни Вавжонкевич-Сломської, Марєка Грамлевича та інших. Сам завідувач кафедри філософії СумДУ В.М. Вандишев в цей період написав і опублікував декілька навчальних посібників з грифом МОНУ та низку монографій.

Робота в Сумському національному аграрному університеті з осені 2012 року виявилася для професора В.М. Вандишева не менш результативною. За цей час він опублікував більше 70 наукових праць, серед яких понад 30 опубліковані за кордоном. Сороковий рік своєї наукової кар'єри він відзначив публікацією чотирьох підручників і монографій та низкою статей, опублікованих у тому числі й у виданнях Index Copernicus і Web of Science.

Протягом багатьох років професор В.М. Вандишев був членом спеціалізованих рад із захисту докторських дисертацій при філософському факультеті ХНУ імені В.Н. Каразіна (1992–2008) і при відділі релігієзнавства Інституту філософії імені Г.С. Сковороди НАН України (2003–2012), часто опонуючи кандидатські і докторські дисертації і беручи активно

участь в обговоренні практично всіх розглянутих радами дисертацій. Його доброзичливі, а часом і неприємні зауваження допомогли не одному претендентові у подальшій науковій роботі.

Однак важко в короткій довідці дати повну картину наукової та навчально-методичної роботи професора, який написав і опублікував понад 380 наукових праць, взяв участь у більш ніж 380 наукових конференціях і особисто організував і провів їх більше 20. Утім, можемо сказати, що основні віхи діяльності Валентина Миколайовича ми позначили.

Своє сімдесятиріччя доктор філософських наук, професор В.М. Вандишев зустрічає в розквіті творчих сил, активно співпрацює із зарубіжними колегами, особливо з Ягеллонським університетом (Краків), Варшавським університетом, Вищою школою сільського господарства (Варшава) та іншими університетами.

Щиро бажаємо Валентину Миколайовичу міцного здоров'я, творчого натхнення та довгих років життя.

ОЛЕНА ПЕРЕЛОВОВА,
доктор філологічних наук, професор,
Сумський національний аграрний університет

ІВАН ГРИШИН,
кандидат технічних наук, професор
Національний технічний університет
сільського господарства
імені Петра Василенка (Харків)

JAN ZUBELEWICZ,
prof., dr hab.
Варшавська Політехніка (Варшава)
МИКОЛА КОЗЛОВЕЦЬ,
доктор філософських наук, професор,
завідувач кафедри філософії
Державний університет імені І.Я. Франка
(Житомир)

СЕРГІЙ ЗАВЕТНИЙ,
доктор філософських наук, професор,
завідувач кафедри ЮНЕСКО
Національний технічний університет
сільського господарства
імені Петра Василенка (Харків)

ІГОР БІЛЕЦЬКИЙ,
кандидат філософських наук, доцент
Національний університет
імені В.Н. Каразіна (Харків)

МИХАЙЛО МАРЧУК,
доктор філософських наук, професор,
завідувач кафедри філософії
Національний університет
імені Юрія Федьковича (Чернівці)

JAKUB ZDZISŁAW LICHAŃSKI,
prof. zw., dr hab.
завідувач кафедри риторики і теорії
комунікації
Варшавський Університет (Варшава)

TADEUSZ WAWAK,
prof., dr hab.
завідувач кафедри практичної економіки
і якості управління
Університет Ягеллонський (Краків)

поетичне вітання

Вірш у дарунок

СЕРГІЙ ПАНОВ

*До дня народження завідувача
кафедри екології та ботаніки, доктора
біологічних наук, професора Вікторії
Григорівни Скляр написаний цей вірш.*

***

Присвячується Скляр В.Г.

Мы писали много разного,
Мы – учёные слаженные.
Говорили о ноосфере
Со времён Диогена.

Только было тогда жаль
Открывать знаний вуаль.
Для того много сказано,
Чтобы не было скучно нам.

Диоген искал великих, о нём
Записали: «Не нашёл днём с огнём».
Я объём потому искал,
Что Вернадский не всё сказал.

Так бы мы в полутьме и жили,
Если бы в биосферу знаний не положили.

результат

Audentes fortuna juvat!

ОЛЕНА МОВЧАН

Логічним завершенням кожного навчання зазвичай стає отримання диплома та випускний. Саме про цей день мріють безсонними ночами, проведеними над книжками й конспектами, всі без винятку студенти. У Сумському національному аграрному університеті випускні відбуваються двічі на рік: влітку отримують дипломи бакалаври й спеціалісти, а взимку – магістри.

Тож цьогорічний сезон випуску магістрів розпочався 9 лютого врученням дипломів випускникам спеціальностей «Технологія виробництва та переробки продукції тварин-

Більшість випускників вже успішно працюють за фахом

ництва» та «Промислове й цивільне будівництво»: 49 випускників біолого-технологічного факультету та 20 будівельного отримали дипломи та

сертифікати магістрів.

За словами декана біолого-технологічного факультету Віктора Опарі, цей випуск відрізняється від попередніх, перш за все, тим, що більше 30% випускників вже успішно працюють за фахом у Сумській, Полтавській, Чернігівській, Волинській та інших областях України. Це стало можливим тому, що в Сумському НАУ ефективно діє система дистанційного навчання на платформі Moodle. А студентська сім'я Яніни та Володимира Ващенко, яка утворилася ще під час навчання в університеті, започатковує власну справу – фермерське господарство, зазначаючи при цьому, що знання, отримані на біолого-технологічному факультеті, дозволяють почуватися впевнено у світі аграрного бізнесу.

Те ж саме можна сказати й про випускників будівельного факультету: з 20 новоспечених будівельників більшість вже працює за спеціальністю, зазначає декан факультету Микола Нагорний.

Продовжив естафету випусків факультет економіки і менеджменту – один з тих, з кого, власне, й розпочиналася історія СНАУ у 1977 році. 10 лютого відбувся випуск магістрів 7 спеціальностей – «Менеджмент організацій та адміністрування», «Менеджмент ЗЕД», «Адміністративний менеджмент», «Облік і аудит», «Фінанси і кредит», «Маркетинг» та «Економіка підприємства».

164-м молодим фахівцям, серед яких є багато таких, хто закінчив навчання з дипломом з відзнакою, ректор СНАУ Володимир Ладика вручив дипломи та сертифікати магістрів, причому, одна з груп спеціальності «Адміністративний менеджмент» – це іноземні студенти. Цьогорічний випуск – особливий, і не тільки тому, що один з найчисельніших. Вперше до студентів була застосована монетарна оцінка, коли представники аграрного бізнесу оці-

Вперше до студентів була застосована монетарна оцінка

нювали рівень знань та вмінь студентів під час захисту дипломних робіт, і на підставі цього визначали потенційну суму заробітної плати, на яку може розраховувати випускник. Варто відзначити також, що більшість випускників вже мають перше місце роботи, адже працювати почали, ще навчаючись у СНАУ, і 8 з них працюють у корпорації «Кернел», де свого часу проходили виробничу практику і зарекомендували себе з позитивного боку.

11 лютого відбувся випуск магістрів інженерно-технологічного факультету: 21-й випуск інженерів-механіків та 3-й випуск інженерів-дослідників з енергетики сільськогосподарства. Особливістю цього випуску стало те, що до випускників цього факультету теж була застосована монетарна оцінка.

Ну, а день 15 лютого став, без перебільшення, одним з найрадісніших днів на юридичному факультеті, коли відбувся перший в історії цього наймолодшого у СНАУ факультету урочистий випуск магістрів. І був він незвичайним, адже дипломи та сертифікати магістрів права сьогодні отримувати навіть професори! Це стало можливим завдяки тому, що вищу освіту ОКР «Магістр» за спеціальністю «Право» у Сумському НАУ можуть отримати особи, що вже мають базову вищу освіту ОКР «Бакалавр», «Спеціаліст» або «Магістр». Тож цією можливістю скористалися і співробітники

нашого університету, серед яких були також і доценти, й професори. Адже кожному зрозуміло, що юридичні знання, юридична освіта – то безцінний скарб, інструмент, за допомогою якого ви значно підвищуєте не тільки свій рівень обізнаності, а й професійний рейтинг, ким би ви за першою спеціальністю не були.

Ну що ж, ці результати вчергове підтверджують правильність обраного курсу на зближення університету з виробництвом та бізнесом. Хороший випускник – це той, якого не треба перенавчати, коли він опиняється в суворих умовах сучасного виробництва, бо він і так вже до них готовий. А це якраз і стає можливим завдяки такій співпраці, яку СНАУ наразі активно проводить з компаніями «Кернел», «Ukrlandfarming», «Миронівський хлібопродукт», «Індустріальна молочна компанія» та іншими.

Хороший випускник – це той, якого не треба перенавчати, коли він опиняється в суворих умовах сучасного виробництва

Тож побажаємо нашим магістрам здійснення професійних мрій і подальшого розвитку. Тим більше, що, як зазначають випускники, сьогоднішнє досягнення для більшості з них – це не кінцевий результат, а тільки початок.

Audentes fortuna juvat! – Фортуна сприяє сміливим!♦

інновації

Чого вартий випускник СНАУ?

ОЛЕНА МОВЧАН

З поточного навчального року у Сумському національному аграрному університеті запроваджено доволі цікаве нововведення – монетарна оцінка випускника. Суть її полягає в тому, що представники аграрного бізнесу, тобто основні роботодавці для випускників СНАУ, оцінюють рівень отриманих студентом знань та вмінь і на підставі цього виносять вердикт, якої, на їх думку, зарплати вартий той чи інший випускник. Звісно ж, тим, хто сподобався найбільше, пропонують роботу.

І першими, хто прийшов цю процедуру, стали 10 випускників різних спеціальностей факультету економіки і менеджменту. 8 лютого 2017 року відбувся захист їх дипломних робіт у присутності експертів-практиків – керівників підприємств, керуючих відділеннями банків, заступників директорів з фінансових питань тощо. Зокрема це комерційний директор ТОВ «ТД «УкрРосХім» Олександр Малютін, заступник керуючого Сумським відділенням №2 ПАТ «Сбербанк» Анна Козирева,

заступник директора з фінансових питань ТОВ «За мир» Олександр Северин, завідувач відділу експорту ТОВ «Керамейя» Дмитро Калемі, заступник директора з економічних питань ТОВ «Сумицукор» Валентина Карпенко, заступник комерційного директора ТОВ «Фавор» Олена Штань та менеджер з логістики ТОВ «Караван експорт і логістика» Яна Колодка.

Аналогічний захід відбувся також і на інженерно-технологічному факультеті, де студентів оцінювали експерти Дмитро Спаських, головний інженер ТОВ «ВорожбаЛатівест», та менеджери збуту Сумської філії ТОВ «Укрфармінг»

Євген Котенко та Костянтин Ліснченко. За результатами монетарної оцінки трьом випускникам – Максиму Гончаренку, Ярославу Русланову та Артему Яценку, – були вручені рекомендаційні листи для працевлаштування до підприємств на посаду головного (провідного) інженера із заробітною платою в межах 10 000 грн.

Студенти продемонстрували дійсно високий рівень знань

Слід зазначити, що студенти продемонстрували дійсно високий рівень знань, адже експерти ставили багато питань, намагаючись зрозуміти глибину студентських знань.

Кожного випускника експерти оцінювали за певними критеріями, які враховували все – від зовнішнього вигляду студента до його вміння говорити, доносити свою думку до аудиторії, а також переконувати слухачів, підбирати беззаперечні аргументи, відстоювати свою точку зору. Найголовнішим критерієм, звісно, були знання з тієї чи іншої дисципліни та вміння студента застосувати їх на практиці.

За словами самих випускників, це було справді хвилююче й незвично, адже одна справа, коли тебе оцінюють твої ж викладачі, і зовсім інша – коли це роблять сторонні люди, практики, роботодавці. «За відчуттями – це ніби перша співбесіда при прийомі на роботу, – відзначають наші студенти. – І це справді стимулюючий фактор для того, аби отримати не тільки диплом, а й реальні знання. Адже той факт, що тебе вважають достойним високої заробітної плати, є насправді дуже приємним і мотивуючим»♦

подарунок

Сувеніри гостинної Сумщини

ОЛЕНА МОВЧАН

Кролевецькі рушники... Один з найкращих сувенірів гостинної Сумщини. Саме такі подарунки повезуть на Батьківщину як згадку про Україну випускники спеціальності «Адміністративний менеджмент» Сумського національного аграрного університету Вінстон Тімієре Аталавеї, Дженіффер Бома Еджіре, Александр Ебхоменме Осара з Нігерії і Мохамед Корона зі Сьєрра-Леоне.

Захист їх дипломних робіт відбувся днями в Сумському НАУ у присутності почесних членів комісії – проректора з науково-педагогічної роботи та міжнародної діяльності Миколи Соколова, декана факультету економіки і менеджменту Наталії Строченко, а також керівника ТОВ «Фактор Урожаю» Сергія Загорка. Саме це підприємство стало базою для проходження виробничої практики та написання дипломних проектів іноземними студентами.

Члени комісії відзначили високий рівень оволодіння тематикою дослідження та глибину знань випускників. Кролевецькі рушники авторської роботи Сергія Вікторовича вручив всім випускникам на згадку про цю знаменну для них подію – захист диплома у стінах Сумського НАУ. Спільним рішенням комісії двоє з випускників рекомендовані до вступу в аспірантуру.

Варто відзначити, що з кожним роком у стінах СНАУ дедалі більше іноземних студентів. Якщо у 2010 році, коли університет отримав ліцензію Міністерства освіти і науки України, їх було всього 16, то наразі навчається вже майже 400 осіб з 25 країн світу. І сподіваємося, що ця цифра буде тільки збільшуватися, адже сьогоднішні випускники стануть найкращою рекламою Сумського національного аграрного університету у своїх країнах»♦

персоналії

CHAU: ladies first!

Початок весни, березень... Прекрасний час! Ще нібито й холодно, ще сніг лежить, тане під ногами, перетворюється на калюжі... Ще може й з неба присипати то дощем, а то й мокрим снігом. Але яке ж сонце, яке яскраве синє небо! І пташки вже щебечуть по-весняному, і день вже довгий, і зовсім скоро з'являться перші бруньки на деревах. Недарма саме у цей час, коли природа пробуджується після зимового сну, ми святкуємо жіночий день 8 Березня. Скептики кажуть, що то за свято таке? Воно, мовляв, неприродне, штучне, адже жінок треба шанувати упродовж року, а не в якийсь там окремий день. Але ми переконані, що одне іншому не заважає, тож з радістю прийматимемо вітання!)

У Сумському національному аграрному університеті працюють 687 жінок, тобто майже 66% від загальної кількості співробітників! І ще невідомо, як би чоловіки справлялися з поставленими завданнями, якби їх в усьому не підтримувала прекрасна половина колективу. Тим більше, що є в нашому університеті підрозділи, колективи яких складаються виключно з жінок. Це й загальний відділ, і бухгалтерія, і відділ кадрів, і навчальний відділ, і бібліотека, і деякі інші. Та що там казати, навіть у нашому медіацентрі переважна більшість співробітників – це чарівні дами! І хто знає, співчувати чи заздрити нашому єдиному представнику сильної статі – фотографу Юрчику :)

Тож напередодні свята редакція почала думати про прекрасних дам :) І ось що виходить: кожна жінка у нашому університеті – це, звісно, перш за все, відповідальний співробітник, що виконує ту чи іншу роботу. Але ж це тільки одна з її ролей у суспільстві, одна грань її особистості, хоча й дуже важлива. Тож ми й спробували подивитися на наших колег ширше, а результати такого огляду ми й представляємо вам сьогодні на сторінках нашого «Вісника». Для цього ми створили декілька номінацій, у яких і хочемо сьогодні відзначити наших співробітниць.

НОМІНАЦІЯ «ЗОЛОТІ РУКИ»

До цієї номінації потрапили жінки, що захоплюються різними видами творчості – вишивкою, малюванням. Їх прекрасні роботи ми мали нагоду неодноразово бачити під час проведення тижнів факультету, тематичних виставок тощо.

Наталія Макарєнко, доцент кафедри статистики, АГД та маркетингу, захоплюється в'язанням

Неля Товстенко, чергова гуртожитку №2, кравчиня

Антоніна Курило, старший викладач кафедри кібернетики та інформатики, захоплюється шиттям. На фото – з дочкою у сукнях, сшитих Антоніною

Олена Нагорна, провідний бухгалтер відділу фінансового забезпечення, бухгалтерського обліку та звітності, захоплюється вишивкою і малюванням

Тетяна Захарова, доцент кафедри проектування технічних систем

Марина Турчин, фахівець І категорії відділу працевлаштування та військового обліку, створює вишивки хрестиком, бісером тощо

Юлія Землякова, прибиральниця економічного корпусу, захоплюється вишиванням, в'язанням

Наталія Кушвід, прибиральниця гуртожитку № 2, захоплюється вишиванням

Алла Ребрій, старший викладач кафедри проектування технічних систем

Наталія Божко, доцент кафедри технології молока і м'яса

Олена Семерня, старший викладач кафедри охорони праці

НОМІНАЦІЯ «ВІРНИСТЬ ТА ЕНЕРГІЯ»

Ця номінація – для тих жінок, що працюють у Сумському національному аграрному університеті практично з початку його заснування. Історія CHAU творилася на їх очах, їх руками...

Надія Сенченко, старший викладач кафедри землеробства, ґрунтознавства та агрохімії 40 років зі CHAU

Людмила Пилипенко, провідний бухгалтер відділу фінансового забезпечення, бухгалтерського обліку та звітності 37 років зі CHAU

Роза Шматенко, старший лаборант кафедри хімії. 37 років зі CHAU

Галина Курочка, старший лаборант кафедри екології та ботаніки 37 років зі CHAU

НОМІНАЦІЯ «ЇЇ ВЕЛИЧНІСТЬ МАМА»

Жінки, що потрапили до цієї номінації, встигають все: добре справляються зі своїми обов'язками на роботі, досягають значних успіхів, і при цьому багато часу й сил віддають своїм сім'ям. А по-іншому й бути не може, адже вони – багатодітні мами!

Наталія Клецова, к.е.н., доцент кафедри менеджменту ЗЕД та євроінтеграції (ФЕІМ) (3 дітей)

Людмила Батюк, старший лаборант кафедри «Трактори та сільськогосподарські машини» (ІТФ) (3 дітей)

Людмила Пилипенко, провідний бухгалтер відділу фінансового забезпечення, бухгалтерського обліку та звітності (3 дітей)

Тетяна Доркіна, двірник навчального корпусу №2 (3 дітей)

Олена Дяченко, к.е.н., доцент кафедри економіки (ФЕІМ) (3 дітей)

НОМІНАЦІЯ «ЛЕДІ БОСС»

А ці прекрасні пані щоденно беруть на себе відповідальність не тільки за себе, а й за результати роботи ввірених їм колективів. Приймають управлінські рішення, планують, організовують, контролюють... І при цьому залишаються гарними й жіночними. Вони – керівники структурних підрозділів нашого університету.

Валентина Андрієнко, головний бухгалтер

Надія Атаманець, директор центру по роботі з іноземними студентами

Ольга Божко, начальник відділу з організації виховної роботи зі студентами

Катерина Глуходід, начальник відділу працевлаштування та військового обліку

Ксенія Блюмська-Данько, директор інформаційно-профорієнтаційного медіацентру

Ірина Шейко, директор комбінату громадського харчування

Інна Лозинська, завідувач відділу аспірантури та докторантури

Лариса Калачевська, начальник відділу міжнародного співробітництва

Світлана Запара, декан юридичного факультету

Наталія Строченко, декан факультету економіки та менеджменту

Олена Дармостук, начальник відділу кадрів

Ірина Тодеріук, директор інституту підвищення кваліфікації, перепідготовки, удосконалення керівних працівників і спеціалістів

Алла Свирид, завідувача сектором озеленення

Галина Комликова, директор наукової бібліотеки

Любов Горпинченко, начальник загального відділу

Наталія Колодненко, завідувач навчального відділу

НОМІНАЦІЯ «СВІТОЧ НАУКИ»

До цієї номінації потрапили жінки, що віддавали свої сили науковій роботі і у 2016 році отримали результат у вигляді захисту кандидатських та докторських дисертацій.

Докторська дисертація:

Світлана Терещенко, д.е.н., доцент, завідувач кафедри економіки (ФЕІМ)

Інна Назаренко, д.е.н., професор кафедри економічного контролю та аудиту (ФЕІМ)

Інна Лозинська, завідувач відділу аспірантури та докторантури, к.е.н., доцент кафедри економіки (ФЕІМ)

Вікторія Медвідь, д.е.н., професор кафедри економіки (ФЕІМ)

Ольга Бордунова, д.с.-г.н., професор кафедри біохімії та біотехнології (БТФ)

Кандидатська дисертація:

Ангеліна Галинська, к.е.н., старший викладач кафедри менеджменту ЗЕД в галузях АПК (ФЕІМ)

Вікторія Макарова, к.е.н., старший викладач кафедри статистики, АГД і маркетингу (ФЕІМ)

Світлана Назаренко, к.в.н., старший лаборант кафедри ветсанекспертизи, мікробіології, зоогієни та безпеки і якості продуктів тваринництва (ФВМ)

Надія Пасько, к.т.н., доцент кафедри кібернетики та інформатики (ФЕІМ)

Тетяна Крижська, старший викладач кафедри технології молока і м'яса (ФХТ)

Редакція газети «Вісник СНАУ» щиро вітає номінанток, а також всіх жінок Сумського національного аграрного університету зі святом! Ми бажаємо вам миру, добра, злагоди, кохання, щоб очі сяяли від радості й задоволення, а щасливі посмішки на ваших обличчях радували тих, хто поруч з вами!♦

До свята готуються
АННА ЛОГВИН і ОЛЕНА МОВЧАН

ноу-хау

Квадрокоптер над фермерським полем

Сучасні технології є частиною щоденного життя у сьогодишньому сільському господарстві. Комп'ютери, технології управління, мережі пересилання даних, програмне забезпечення для аналізу ґрунтів, безпілотні літальні апарати набувають дедалі більшого поширення.

Без сумнівів, моніторинг повинен бути своєчасним, повноцінним і інформативним. У розвинених країнах, таких, як США, країни Європи (особливо Німеччина, Франція), Ізраїль тощо на сьогоднішній день розвивають новий напрямок моніторингу: аерофотозйомку з допомогою безпілотників. Навіщо фермеру це потрібно? На це питання є проста відповідь: це засіб дозволяє ефективно оптимізувати (скоротити) витрати на добрива, паливно-мастильні матеріали і т.д.

Наприклад, голова Асоціації фермерів Німеччини Губертус Патов – великий шанувальник дронів і регулярно використовує їх для догляду за своїми кукурудзяними полями. Оснащені цифровими камерами, контрольованими з мобільного телефону, такі дрони регулярно здійснюють рейди з метою аналізу ґрунту. На екрані мобільного телефона фермер може «увійти» на територію поля: його завдання – лише позначити його обриси. Додаток автоматично обчислює оптимальну траєкторію польоту для безпілотника. Він також бере до уваги те, що йому потрібні, по можливості, найкоротші шляхи.

Зображення, зняті з дронів, дають дсте-

менну інформацію про стан полів. З повітря можна побачити те, що інакше приховалося б від людського ока. «Ось тут на зображенні видно яскраві плями. Це – нашестя мишей, його можна контролювати, якщо точно знати, в якій саме точці миші є найактивнішими. Ось тут вгорі – пляма, що вказує на підвищену вологість ґрунту. Таким чином, ми знаємо, що тут необхідно провести осушення ґрунту, тобто, дренаж», – розповідає фермер.

Аерофотознімки показують також, де є пошкодження стебел кукурудзи вітром чи дощем, що ускладнює збір урожаю чи робить його неможливим. Таким чином, безпілотник має величезне значення у сільському господарстві.

ПЕРЕДОВІ ТЕХНОЛОГІЇ В УКРАЇНІ

В агрохолдингу «Мрія» теж віднедавна контролюють проведення сільськогосподарських робіт на полях за допомогою безпілотника. За словами операційного директора компанії Віктора Кухарчука, прилад, відомий також як дрон і квадрокоптер, придбали з кількох причин.

По-перше, щоб отримувати максимум інформації про роботи, що проводяться на полях, оглядаючи їх з висоти 200 і більше метрів. Пристрій оснащений хорошою камерою з високою роздільною здатністю – таким чином, можна побачити найдрібніші проблеми, допущені при роботі на полях. По-друге, і це основна мета, чому компанія придбала безпілотник, –

з його допомогою будуть навчати співробітників монтувати документальні фільми про правильну організацію робіт на полях.

Перші відеоуроки для працівників компанії з'являться вже до кінця року. Під час зйомок навчальних відео всі роботи на полях будуть вибудовувати з гранично чіткою логістикою, знімаючи кожну операцію. Інформація, отримана завдяки дрону, допомагає навчити, як пра-

вильно обробляти землю, обприскувати, готувати ґрунт, вносити добрива, сіяти і збирати врожай. Пристрій дозволяє побачити поле з великого радіусу і розпізнати основні проблеми, допущені при його обробці. Як результат, операції, що проводяться в полях, будуть націлені на максимально ефективний результат для компанії♦

фахова порада

Мулард – птиця перспективна

ЮРІЙ БОНДАРЕНКО, професор,
В'ЯЧЕСЛАВ ПОПСУЙ, доцент,
кафедра технології кормів та годівлі тварин

Наближається весна, а разом з нею сезон покупки молодняку птиці. Яку свійську птицю вибрати, що розводити? Яка не хворіє, смачніша, менш затратна та більш прибуткова? Питання, які майже кожен птахівник-аматор ставить перед собою кожен рік. З позаминулого року на ринках поряд з курчатами, гусенятами, каченятами з'явилася закордонна птиця – муларди. Більшість продавців називають їх гібридами качок, але деякі розказують про породу, яку можна декілька поколінь розводити у власному господарстві. Так, що це птиця і чому сьогодні вона у тренді?

ОТЖЕ, ЩО Ж ВОНО ТАКЕ – МУЛАРД?

Каченят часто ще називають «мулатками», бо вони білі, як пекінські качки, а на голові – чорна цятка. Це ознаки найбільш поширеного в Україні кросу, завезеного з Угорщини або Польщі. Хоча насправді муларди бувають самих різних забарвлень, і вони є класичними гібридами, які отримані у Франції шляхом схрещування високопродуктивних батьківських ліній мускусних і материнських ліній пекінських качок. Ці качки відносяться до двох окремих видів, доречі відносно віддалених генетично, і походять від різних предків: пекінська качка, як і інші породи наших качок походять від дикої євразійської дикої качки крявки (ви можете їх побачити на пішохідному містку через р. Сумка, біля Центрального ринку, де вони зимують) та південноамериканської мускусної качки. Індокачки (ще одна назва цих качок) майже невибагливі до зовнішнього середовища, витривалі, мають гарний імунітет, обходяться без води для плавання. Самці деяких мускусних порід досягають ваги в 6 кілограм, а самки 3-3,5 кг. Але хімічний склад і смакові характеристики м'яса значно відрізняються від євразійських порід. М'ясо індокачок за забійними характеристиками наближене до цих порід, але за хімічним складом краще. Жиру в тушці не 39, а 23%, а протеїну в м'ясі не 16, а 19%. Тобто майже стільки, як у молодняку курей та індиків. Загальна маса м'язів, тобто чистого м'яса червоного кольору, вища, ніж у інших порід качок, і не має специфічного присмаку, який з'являється у водоплавних птахів.

Схрещування двох вказаних генотипів качок дозволяє поєднати найкращі риси в їхніх потомках. Наприклад, мускусні качки повільно ростуть, мають виражений інстинкт насиджування, але їх м'ясо більш високої якості, а пекінські качки більш плідні, масивні, але вони мають схильність до ожиріння. Їх потомки першого покоління – каченята-муларди, характеризуються високою енергією росту і гарною збереженістю. Їх можна вирощувати як великими партиями у промислових умовах, так і невеликими групами у фермерських і присадибних господарствах.

Але у мулардів є одна важлива особливість – потомства давати вони не можуть, оскільки міжвидові гібриди майже завжди стерильні. Тому оголошення про продаж каченят породи «мулард» не відповідає дійсності: це гібриди виключно першого покоління. Тобто каченята вилупилися, зросли, їх забили і з'їли.

ТИМ, ХТО ЛЮБИТЬ FOIE GRAS

М'ясо мулардів дуже смачне, темне на вигляд і нагадує смак яловичини. Воно технологічне: можна тушити, коптити, консервувати, використовувати для фаршу і т. ін., оскільки воно більш пісне, ніж у кросів пекінської породи. За даними фірми Грімо, білі муларди кросу CF15 у 12 тижнів (84 доби) мають середню передзабійну живу масу 4,2 кг. Витрати корму на 1 кг приросту живої маси складають 2,53 кг, тоді як у вихідних ліній вони більші (мускусні – 2,75 кг, пекінські – 2,60 кг). Слід також відзначити інші технологічні особливості мулардів: селезні більше качок на 12-20%, а не удвічі, як у мускусних качок, а при використанні примусової відгодівлі (коли качок садять в ящики, накривають, не дозволяючи вставати, і вдосталь годують кукурудзою) маса печінки після 24 набивок становить 500-600 г і більше.

При виробництві у промислових масштабах жирної пташиної печінки (знаменита фуа-гра) в Європі зараз широко використовують саме мулардів, а не гусей, як раніше. Їх можна відгодувати значно швидше (за два тижні), і при менших витратах кукурудзи, а тушка птиці не є побічною продукцією, а користується також добрим попитом. Середня вага тушки – 2,5-3,5 кг. Вага філейної частини становить 760-810 г.

При виробництві у промислових масштабах жирної пташиної печінки (знаменита фуа-гра) в Європі зараз широко використовують саме мулардів

Зараз м'ясо цієї гібридної птиці знаходиться на піку популярності у багатьох країнах Європи. Крім дієтичного м'яса і цінної печінки, з кожної голови при забої можна додатково отримати біля 150 г природного утеплювача – пухо-пір'яної сировини для легкої промисловості.

ЯК ЇХ ВИРОЩУВАТИ

Вирощувати каченят-мулардів не складно. Вони спокійні, охайні й непередливі. Гібриди характеризуються високою резистентністю до хвороб і майже не потребують вакцинації. Каченята адаптуються до різних технологій вирощування: від великогрупової промислової до органічної. Варіабельні підходи забезпечують передзабійну середню масу мулардів на рівні 4,0-4,2 кг, але в різні терміни вирощування (інтенсивний – 84 дні, напівінтенсивний – 120 днів, екстенсивний – 150 днів). У будь-якому випадку при виборі ступеня інтенсивності технології потрібно враховувати вартість кормів та їх доступність. Наприклад, у випадку, коли є велика кількість дешевих зерновідходів, екстенсивне вирощування може бути більш економічно доцільним.

За будь-якого варіанту вирощування у перший місяць життя каченят годують доскоchu п'ять разів на добу повнораціонним гранульованим стартовим комбікормом. Така комплексна годівля забезпечує середню масу місячних мулардів на рівні 1,2-1,3 кг при витратах корму 2,4 кг на голову. Слід додати, що для каченят життєво необхідна мінеральна підгодівля: в окремій годівниці повинна бути крейда, яєчна шкаралупа, черепашки, вапняк або дрібний гравій.

У ЯКИХ УМОВАХ?

Утримувати гібридів нескладно – умови практично такі ж, як і для інших качок. Найчастіше це закриті приміщення, захищене від холоду й дощу, а також двір для

вигулу. Рекомендовані норми загородки – 1 кв. метр на одну птицю, норми приміщення – 1 кв. метр на дві птиці. У перші 5 днів потрібна температура 20-22 С у приміщенні і 28-30 С – біля каченят. Після першого тижня життя її поступово знижують, доводячи до 18 С. Спочатку освітлення повинно бути цілодобовим, але поступово світловий день доводять до 16 годин.

Отримувати каченят-гібридів на власному подвір'ї можливо, але складно й клопітно

Вирощувати потрібно неодмінно на глибокій підстильці. Цілком можна застосовувати старе сіно, солому, а то і стружку, пересипавши їх вапном-пушонкою. А ось тирсу у перші дні краще не використовувати, оскільки пташенята її скльовують, що може викликати падіж. Якщо погода тепла, мулардів вже через пару днів після появи на світ поступово привчають до вигулу. Слід зазначити, що використовувати водойми при вирощуванні гібридів не тільки необов'язково, а й не бажано.

ЯКЩО ВИ ЗАЦІКАВИЛИСЯ ВИРОЩУВАННЯМ МУЛАРДІВ

Виникає питання, а де ж придбати мулардів? Отримувати каченят-гібридів на власному подвір'ї можливо, але складно й клопітно. Цей селекційний процес потребує знань, умінь і досвіду. З огляду на це майже вся птиця в Україну завозиться у вигляді каченят або яєць для інкубації. При покупці мулардів звертайте увагу на зовнішній вигляд каченят та вимагайте документів про їх походження і ветеринарне благополуччя батьківського стада. Якійсню, здорову птицю французької генетики можна придбати у ТОВ «МУЛАРД УКРАЇНА», м. Ковель, та з плеємного заводу ТОВ «Колосія», Закарпаття, а поради та детальні консультації щодо вирощування мулардів ви можете отримати, звернувшись до викладачів кафедри технології кормів і годівлі тварин, що на біологічно-технологічному факультеті♦

сторінка абітурієнта

Вступна кампанія-2017

МОН України своїм наказом № 1236 від 13 жовтня 2016 року затвердило «Умови прийому на навчання до вищих навчальних закладів України в 2017 році», які зазнали певних змін.

Таких змін, внесених в Умови прийому до вищих освітніх закладів 2017 року, є наразі 12.

1. Змінено терміни вступної кампанії: їх знову скоротили на кілька днів. З 12 до 26 липня чекаємо вступників і їхні заяви або в електронних кабінетах, або в нашому Консультативному центрі. Пільговики зі спеціальними правами при вступі подаватимуть заяви в паперовому вигляді. Заочники і денники (без спеціальних прав) будуть подавати тільки електронні заяви. Реєстрація електронних кабінетів і завантаження додатків до атестатів почнуться 29 червня. Молодші спеціалісти (випускники коледжів) мають подати заяви у паперовій формі з 10 до 24 липня, бакалаври – з 17 до 31 липня. Далі – вступні іспити.

2. Вступникам тепер можна буде подати 9 заяв на чотири спеціальності державного замовлення бакалаврату (до прикладу: 4 заяви на 4 спеціальності – у Сумський НАУ, 3 заяви з цих же спеціальностей – до іншого вишу і 2 заяви ще до якоеь університету, але лише з тих спеціальностей, що є у першому чи друго-

му варіантах). Якщо на державне замовлення не претендують, то кількість заяв не обмежено.

3. Заочники, як і денники, зазначатимуть у своїх заявах пріоритетність цієї заяви відносно інших поданих ними заяв. При цьому показник 1 означає найвищу пріоритетність.

4. Бакалаври після молодшого спеціаліста, як і торік, мають можливість перехресного вступу, тобто змінити спеціальність. Але коли мова йде про державне замовлення, то тільки у споріднених спеціальностях в межах галузі.

5. Є новий, окремий великий додаток з переліком спеціальностей природничого і технічного характеру, який надає вступникові ширші права. Він дозволяє тим, хто хоче вчитися на державній формі навчання, отримати додаткові бали за курси, університетські олімпіади, дає додаткові преференції при заповненні вільних вакантних місць, від яких вступники з тих чи інших причин відмовилися. У цьому додатку немає економіки, правознавства і всіх інших спеціальностей факультету економіки і менеджменту. Додаткові преференції при вступі на державні місця отримали ті, хто обере технічні спеціальності, природничі, будівництво тощо.

6. Відтепер вступити на магістратуру спеціальності «Право» можна буде тільки

через ЗНО. Це стосується всіх випускників права. Вони складатимуть іноземну мову, фахове випробування і тест на логіку.

7. Змінився принцип вибору предметів ЗНО. Перший предмет – українська мова і література. Другий предмет обирає університет, а не вступник: математика, історія або біологія. Третій предмет, з того, що залишилося, університет дає вступникові два (на вибір або творчий конкурс). Тобто, всі цьогорічні вступники мають мати хоча б один з наборів предметів: українська – математика, українська – історія, українська – біологія (+ до кожного набору – третій предмет). Якщо таких сертифікатів з цього набору нема, вступник автоматично позбувається права вступу у будь-який виш України.

8. Ще одна велика зміна: можливість вступити на вакантні бюджетні місця. Якщо вступник не приніс оригіналів документів (торік у нас були такі місця), то на ці місця ми тепер маємо право зараховувати за рейтингом тих, які в цей список не потрапили, але, знову ж таки, за Переліком спеціальностей додатка 6. Але тут перевагу мають пільговики: учасники АТО, діти-інваліди, діти-сироти, переселенці з тимчасово окупованих територій, діти шахтарів, чорнобильців та інші.

9. Обсяг державного замовлення в

Сумському НАУ фактично залишається на рівні 2016 року. А це більше ніж 1200 місць.

10. Введено коефіцієнти для конкурсних балів вступника. Тобто, бали результатів трьох предметів ЗНО, атестата, додаткові бали за курси, олімпіади перемножуються на різні коефіцієнти. Для Сум він становить 1,02 (регіональний коефіцієнт). Київ має регіональний коефіцієнт 1. Це зроблено для того, щоб столичні виші обирало менше вступників. Вступникам, які подадуть заяви на спеціальності додатка 6 з пріоритетом 1, конкурсний бал множиться на 1,03 (галузевий коефіцієнт), а для випускників сільських шкіл коефіцієнт конкурсного бала становить 1,02 (сільський коефіцієнт).

11. Переможцям Олімпіад і Малих академій наук 10 балів додається без диференціації за ступенями.

12. Ще одна цікава зміна: університетам дозволено проводити Всеукраїнські предметні олімпіади з конкурсного предмета ЗНО і якщо вступник проходить два етапи (онлайн відбір і визначення балів), то до одного з конкурсних предметів ЗНО можуть додавати до 20 балів на спеціальності додатка 6. До речі, наш результат олімпіади не дає преференції для вступу в інший виш♦

Перелік загальноосвітніх дисциплін, з яких абітурієнти подають сертифікати Українського центру оцінювання якості освіти

№	Спеціальності	Перелік конкурсних предметів		
1	Економіка	Українська мова та література	Історія України	Математика або Біологія
2	Облік і оподаткування	Українська мова та література	Історія України	Математика або Біологія
3	Фінанси, банківська справа та страхування	Українська мова та література	Історія України	Математика або Біологія
4	Менеджмент	Українська мова та література	Історія України	Математика або Іноземна мова
5	Публічне управління та адміністрування	Українська мова та література	Історія України	Математика або Іноземна мова
6	Маркетинг	Українська мова та література	Історія України	Математика або Біологія
7	Підприємництво, торгівля та біржова діяльність	Українська мова та література	Історія України	Математика або Біологія
8	Право	Українська мова та література	Історія України	Математика або Іноземна мова
9	Геодезія та землеустрій	Українська мова та література	Історія України	Географія або Математика
10	Міжнародне право	Українська мова та література	Іноземна мова	Історія України або Географія
11	Екологія	Українська мова та література	Історія України	Географія або Біологія
12	Агрономія	Українська мова та література	Біологія	Математика або Історія України
13	Захист і карантин рослин	Українська мова та література	Історія України	Математика або Біологія
14	Лісове господарство	Українська мова та література	Математика	Біологія або Історія України
15	Садово-паркове господарство	Українська мова та література	Біологія	Математика або Історія України
16	Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка	Українська мова та література	Математика	Біологія або Фізика
17	Транспортні технології	Українська мова та література	Математика	Біологія або Фізика
18	Агроінженерія	Українська мова та література	Математика	Біологія або Фізика
19	Харчові технології	Українська мова та література	Біологія	Математика або Історія України
20	Архітектура та містобудування	Українська мова та література	Історія України	Творчий конкурс
21	Будівництво та цивільна інженерія	Українська мова та література	Математика	Історія України або Фізика
22	Технологія виробництва та переробки продукції тваринництва	Українська мова та література	Біологія	Математика або Історія України
23	Водні біоресурси та аквакультура	Українська мова та література	Біологія	Географія або Історія України
24	Ветеринарна медицина	Українська мова та література	Історія України	Математика або Біологія
25	Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза	Українська мова та література	Історія України	Хімія або Біологія

Контактна особа – Ніна Михайлівна Мельник
Тел.: 0662473211
E-mail: melnik_vassr@ukr.net

культура

СНАУ: 40 років творчості

ОЛЬГА БОЖКО

На минулому тижні Сумський НАУ гостинно зустрів випускників творчих колективів університету минулих років. Ця чудова традиція, широко відома під назвою «Фопівський» вогник, сягає своїм корінням у ті часи, коли створювався наш виш. А розпочалася історія цього свята у 1978 році, і запровадила його перший декан і організатор ФОПу Олена Іванівна Ластовецька. З її «легкої руки» вже 39 років відбуваються «фопівські» зустрічі. І зараз це вже більше ніж традиція, це – візитка нашого університету!

Тож, 10 лютого у приміщенні молодіжно-розважального центру СНАУ було весело і гамірно, бо зібралися випускники різних років! Більше 120 випускників приїхали з різних куточків України на довгоочікувану зустріч. Що таке зустріч випускників? Це радість зустрічі з друзями, керівниками, наставниками та викладачами.

«Дякуємо, що ми разом майже 40 років, нашому найкращому у світі, найулюбленішому університету...» – лунало з вуст випускників!

Вже доброю традицією стало під час зустрічі проводити урочисте вручення дипломів випускникам творчих колективів, які закінчують своє навчання в університеті. Цього року дипломи учасників творчих колективів СНАУ

отримали 17 юнаків та дівчат з народного ансамблю народного танцю «Весна» (Роман Басанець, Ольга Шишкіна, Анна Пересацько, Роман Кондус), ансамблю сучасного танцю «Шарм» (Дар'я Кривуля,

Анна Проценко, Кароліна Ключовська, Денис Дзякко, Тетяна Савінова), академічного хору «Юність» (Андрій Соколов, Іван Івченко, Аліна Воробйова, Наталія Пунько) та студії КВН (Сергій Войтенко, Антон Вербицький). Вони блискуче склали іспити, отримали дипломи і пам'ятні подарунки!

Щиро бажаємо вам, дорогі випускники, міцного здоров'я, успіхів, особистих перемог, реалізації задумів і творчих планів! А ми завжди чекаємо на вас! Не забувайте рідний СНАУ! Щастя вам у всьому! В добру путь!♦

творче досягнення

«Свей» став призером VII Чемпіонату України

ОЛЕНА МОВЧАН

Ансамбль сучасного бального танцю «Свей» Сумського національного аграрного університету – це колектив з багатою історією та традиціями. І одна з таких традицій – це звичка перемагати. Про це свідчать численні дипломи, кубки й грамоти з десятків конкурсів, учасниками та незмінними переможцями яких ставали наші бальники.

І ось знову вони повернулися з нагородами з Києва, де у Центрі культури та мистецтв Національного авіаційного університету України упродовж двох днів тривав VII Чемпіонат України серед танцювальних колективів. За словами керів-

ників колективу Юрія Сергеева та Ксенії Блюмської-Данько, конкуренція була високою, адже до участі в конкурсі були представлені 90 хореографічних композицій від аматорів танцю з усієї України. І навіть у таких складних умовах наші танцюристи увійшли до трійки кращих!

Так, основна група АСБТ «Свей» стала бронзовим призером у категорії «Дорослі» (формейшн, бальна хореографія), виступивши з композиціями «Місто янголів» та «Фортуна». У категорії «Ювенали» (формейшн, бальна хореографія) середня група ансамблю з танго «Корсари» виборола II місце. У категорії

«Юніори 1» (формейшн, бальна хореографія) наші юні танцюристи взяли III місце за виконання композиції «Магія літа» та стали переможцями, вразивши журі танцем «Мисливці за привидами», за що й отримали I місце.

Варто відзначити, що до складу журі увійшли такі відомі люди, як майстер спорту з художньої гімнастики, акторка, телеведуча, призерка шоу «Танці з зірками» Лілія Ребрик, топ-педагог D.Side dance studio, хореограф проєктів «Майданс», «Голос країни», «Голос діти», постановник музичної премії M1 Musik Awards та YUNA Руслан Махов, учасник

проєкту «Танцюють всі» 9 сезон Віктор Befree тощо.

Вітаємо наш улюблений колектив зі ще одним творчим досягненням і хочемо щиро подякувати і учасникам, і керівникам. Саме завдяки вам Сумський національний аграрний університет в Україні відомий не тільки як потужний науковий та освітній центр, а й як осередок культури та мистецтва, місце, де плекаються студентські таланти, де реалізація у творчості сприяє гармонійному розвитку кожної особистості!♦